

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 SZERDA március 31.

89. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Fencière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Bismarck Párisban

Ki emlékszik? 1871-et írtak, Szedán már emlék, fájó seb volt, amikor morc porosz dragonyosok sötét sziluetje feltűnt Franciaország szíve, Páris előtt, mely hirtelen kigyulladt, mint a rakéta és vörös fénye bevilágította Európa sápadt arcát. A francia nép vérben és vasban vergődött tehetetlenül a német csizmák alatt, melyek sárba taposták a napoleoni gloárt és térdre kényszerítették a francia kétségbeesést. Páris hiába próbálta feltartóztatni a hódítókat, a kancellár glédába állította a nehéz porosz ágyukat, elzárta a főváros utjait és nyugodtan várta az időt, amikor kinyílnak a kapuk és a falakon megjelennek a fehér zászlók. És nem csalódott: a vörös Páris két hónap alatt elkészült, Versailles kisírta magát és sóval és kenyérral elküldte a követeket Bismarckhoz, hogy békét könyörögjenek a letört francia élet számára. A porosz kancellárnak kitérültek Páris kapui, hajbókolta a francia büszkeség a német csizma előtt, mely kiméretlenül benyújtotta a számlát: öt milliárd, Bismarck és tisztelgés a német dragonyos-sorfalnak. A győzőnek — a legyőzött, a porosznak az a francia, aki a korzikai alatt hatszor aláza meg Potsdamot és hatszor verte szét a kisdud német hadsereget. De a keserű pilulát le kellett nyelni; Bismarck, a hódító, bent ült a Tuillériákban és a francia zászló, hajh, elbukott Szedán alatt. A vér régen elfolyt, az ágyuk torka éhesen ásított Párisra — Thiers megadta magát és a német tigris a zsákmánnyal és becsülettel lassan visszacammogott a Rajnáig.

Bismarck 1871 óta most másodszer jelent meg Párisban. Egyedül. És nem fegyverrel, nem parancsokkal és nem mint hódító, hanem kitért karokkal — mint békekövet. Az idő sokat fordult Szedán óta és a kancellár, aki a múlt században a védtelen francia fővárost ágyúkkal ostromolta, az ágyúk elébe ment, hogy Németország számára nyugalom és kegyelmet szerezzen. Az élő Bismarck a Tuillériákba vonult be, a halott Bismarck fehér zászlóval a Sorbonneon jelent meg. A szellemidéző Emil Ludwig német író volt, aki a porosz szellemnek ezt a csodálatos és barbár zsenijét szólaltatta meg az előtt a Páris előtt, mely egyszer torkán érezte vésőklét. És Páris, a győző, hódító a — győző előtt, levett kappal fogadta Németország követét, aki bátorlalanul mondta Páris szemébe az igazat: vigyázz, a szerencse forgandó. 1871-ben porosz dragonyosok vonultak francia földön, 1918-ban francia

katonák taposták a rajnai utakat. A győzelem nem életbiztosítás, a fegyver nem kalapács, amivel jövendőt építhet valaki. Napoleon egész Európát porba aláza, sorra vert minden osztrák, német és angol tábornokot és a vége — a vége Szent Ilona lett. Az egyetlen, ami a sorsot védi: a béke, a te békéd, a német béke, min-

donki békéje és igazsága. Én tudom a legjobban, hogy aki fegyverrel támad, fegyverrel győzetik le, aki hadisarcot kér, az hadisarcot fizet. Páris alig van pár száz kilométerre Berlintonól, a távolság nem nagy, csak ki kell nyújtani a kezdetet és a német kéz melegsége ér. Az ágyucső hideg, mint a halál és az ágyu-

nak kerekai vannak. Ötven évvel ezelőtt Thiers hajlított derekat, 1926-ban Németország fizette a számlát. Kinek telhet ebben a kedve? Se Páris, se Berlint nem tette boldoggá a gloár, de boldogtalanná tette a háború. Torkig lakott vele, ezerszer megfizetett érte. És békét akar a hódító és legyőzött közt. Békét a békétlenségben.

Az angol alsóház nem türi a gyanusítást

Vizsgálatot indítottak a Daily Mail panama-vádja miatt

Londonból jelentik: Az alsóház közjogi bizottsága, az ugynevezett privilégium-bizottság hétfő estére maga elé idézte a Daily Mail főszerkesztőjét. Ez a lap tudvalevőleg egy parlamenti tudósításában azt a vádat emelte, hogy a villamos áramszolgáltatásról szóló törvényjavaslat tárgyalásakor egyes képviselők üző célokat követtek és szavazataikat anyagi érdekek irányították. A cikkben ne-

vek nem voltak említve s ez a körülmény annál súlyosabban esett latba, mert a lap vádja ilyenek általános lett.

Maga Baldwin miniszterelnök elnököl a parlamenti bizottság hétfő esti ülésén, amely zárt ajtók mögött ment végbe.

A Daily Mail főszerkesztője, akit udvarias formák között hívott meg a bizottság, hogy felvilágosításokat kér-

jen tőle, a kitűzött időben pontosan megjelent és magával hozta az inkriminált újságcikk eredeti kéziratát. A kihallgatás hosszabb ideig tartott, utána a Daily Mail főszerkesztője eltávozott és a bizottság meghozta határozatát, amelyet szigorúan titkolnak. Csak annyit közöltek hivatalosan az ülésről, hogy a bizottság az alsóház szerdai ülésén fogja kihirdetni az ítéletet.

Briand miatt hiúsult meg a jugoszláv-olasz szövetség

Mussolini nem volt hajlandó Franciaországot bevonni a szövetségbe

Londonból jelentik: A Daily Telegraph diplomáciai munkatársa újabb részleteket közöl arról, hogy miképpen omlott össze az a terv, amely az SHS. királyság és Olaszország közötti szorosabb együttműködésre és katonai szövetségre irányult. A lap szerint

Briand ragaszkodott ahhoz, hogy Franciaország, amelyet Ninesics értesített a készülő tervről, tagja legyen a szövetségnek.

A további tárgyalások során ezt közölték az olasz kormányval, azonban minthogy Mussolini ilyen felté-

tel mellett céltalannak látta a szövetséget, a hosszasan előkészített terv összeomlott.

A Daily Telegraph teleplezése fel-tűnést keltett diplomáciai körökben. Azt hiszik, hogy Olaszország és Franciaország között megrendült a baráti viszony.

Avarescu az új román miniszterelnök

Öt erdélyi tagja van az új kormány — Május 25-ére írják ki a választásokat

Bukarestből jelentik: A király kedd délelőtt magához kérette a néppárt vezérét, Avarescu tábornokot és megbízta az új kormány megalakításával.

Avarescu a megbízást elfogadta és déli fél egykor bemutatva a kormány névsorát a királynak. A kabinet, melynek tagjai valamilyen nyien a néppárthoz tartoznak, a következők:

Miniszterelnök és tárcanélküli miniszter: Avarescu,
belügyminiszter: Goga Oktavián,
külgügyminiszter: Joan Mitilueu,
pénzügyminiszter: Joan Lepedatu,
hadügyminiszter: Mirzescu tábornok,

kereskedelem- és iparminiszter: Coanda tábornok,
földmívelési miniszter: Garoflin,
vasúti miniszter: Valeanu tábornok,

közoktatási miniszter: Negulescu,

kultuszminiszter: Goldis László,
igazságügyminiszter: Cudaibu,
egészségügyi miniszter: Lupas,
munkaügyi miniszter: Francu Jassy,

közmunkaminiszter: Petrovics,

erdélyi miniszter: Grozel,

besszarabiai miniszter: Sergi Nitza,

bukovinai miniszter: Dori Popovic.

Az új kabinet öt tagja erdélyi ember, nevezetesen Goga Oktavián, Lepedatu, Goldis, Lupas és

Grozel. A három utóbbi a Maniu vezetése alatt álló nemzeti párt-nak volt a tagja, sőt Goldis a nemzeti párt alelnöki tisztét töltötte be, de mind a hárman kiléptek a pártból és csatlakoztak a néppárthoz, miután Avarescu miniszteri tárcát ajánlott föl nekik.

Avarescu miniszterelnök és a kabinet tagjai kedden délelőtt megjelentek a királyi palotában és letették az esküt. A kormány ezután megtartotta az első minisztertanácsot, amelyen elhatározták, hogy

május 25-re írják ki a választásokat és husvétkor manifeszta-ciót hocsájtanak ki, amelyben felszólítják a népet, hogy várja be türelemmel a választások eredményét.

A bánati apostoli adminisztrátor izgatóknak minősíti a becskerekai katolikus egyházközség új vezetőit

„Az egyházi főhatóság fenytéke alá esik, aki az új alapszabályokkal szembehelyezkedik“

A beográdi érsek hivatalos álláspontja

Becskerekről jelentik: A becskerekai római katolikus hitközség új alapszabályai körül — mint a *Bácsmegyei Napló* jelentette — éles elmentések keletkeztek az apostoli adminisztratura és a hívők egy része között. A hitközségi választásokon az a párt kapott többséget, amely az adminisztratura által készített új alapszabályokat nem fogadta el és az egyháztanács viharos lefolyású alakuló ülésén szembehelyezkedve az érsekséggel, a régi alapszabályok szerint választották meg a hitközség előjáróságát azok közül az egyháztanácsi tagok közül, akiknek mandátumát az apostoli adminisztrátor megsemmisítette.

Rodics Raffael beográdi érsek, bánati apostoli adminisztrátor megbízásából *Pelikán* Lipót nyugalmazott pénzügyigazgató az adminisztratura és az egyházközség közötti konfliktusról a következőket mondotta:

— A becskerekai római katolikus hitközség a legújabb időkig a csanádi megyéspüspök által 1872. dec. 5-én 2351-872. szám alatt jóváhagyott alapszabályok alapján működött. A régi hitközségi vezetőség állítása szerint ezek az alapszabályok a hitközségnek a legszélesebb autonómiát biztosították és azt minden egyházmegyei felügyeletől, beavatkozástól mentesítették, úgyhogy a plébánosnak csak a hitéletet illető ügyekhez volt hozzászólási joga, míg az egyházi vagyon kezelésében, végzéseinek hozatalában s az adókövetésben teljesen szuverén jogkörrel rendelkeztek a hitközség.

— Ez a hangzatos frázis merőben ellenkezik a tényekkel, mert a régi alapszabályok 4. paragrafusában a római katolikus egyház minden vagyonát és alapítványait önhatalmilag kezeli a városi tanács és a képviselőtestület nélkül. Az ötödik szakasz így szól: »A befolyás, melyet a csanádi római katolikus egyházközség vagyonára és egyéb tényezőire nézve bír, a dekanatus vagy római katolikus városi plébános által gyakorolt közvetlen vagy közvetett felügyeletből áll.«

— Ezek szerint tehát

az egyház vagyonát a közigazgatási hatóságok beavatkozása nélkül kezelik és befolyását az egész vagyonkezelésre és minden faktorra nézve végső fokon a városi plébános fölügyelete után gyakorolja.

Ez aligha nevezhető széleskörű autonómiának és szuverén jogkörnek.

— Az ötödik szakaszban említett befolyás és fölügyeleti jog, sehol sincs fixírozva vagy részletezve és így a régi alapszabályok szerint az egyházmegyei főhatóság akaratától függ, hogy ebbe a jogba mit magyaráz bele.

— A régi alapszabályok a képviselőtestületet guzba kötötték és minden jog végső fokon az egyházmegyei főhatóság, illetve plébános kezébe volt letéve. Hogy az egyházmegyei főhatóság és a helyi plébános nem élt ezzel a jogával, az csak az egyházmegyei hatóság lojális magatartását igazolja. Ezzel szemben az új alapszabályok, amelyek állítólag konfiskálják a hitközség önkormányzatát,

mindazokat a jogokat megadják a hitközségnek, amelyek a régi alapszabályokban megvoltak.

és ezenfelül pontosan körülírják az egy-

házközség jogkörét és hatáskörét, ugyancsak az egyházmegyei főhatóság felügyeleti és jóváhagyási hatáskörét és így nem nyújtanak módot olyan auto-kráciára, amelyet a régi alapszabályok lehetővé tettek.

— Az új alapszabály megadja a püspök fenhatósága alatt az önkormányzati jogot és huszonötödik szakasza kimondja, hogy az új alapszabályok az adminisztratura egész területén egyformán érvényesek, de kimondja, hogy a *memyiben a helyi viszonyok és körülmények indokolt kiegészítést igényelnek valahol, ott a megalkotandó ügyrendben lehet azt, a püspök jóváhagyása mellett, eszközölni.*

— Mindezekből tehát nyilvánvaló, 1. hogy a hitközségnek (Kirchengemeinde) mint

egyházi intézménynek csak a főpásztor adhat statumokat,

2. hogy az új alapszabályok semmiféle tekintetben sem csorbitják a régi alapszabályok korlátlan autonómiáját, mert ilyen autonómia nem is létezett és 3. hogy az új alapszabályok teljesen megfelelnek az autonómia követelményeinek.

— Az, aki ezekkel szemben állást foglalt és ellenük akár szóval, akár írásban izgat, egy egyházi intézmény, az egyházi főhatóság intézkedése ellen izgat és jogosan esik az egyházi hatóság fenytéke alá.

— A régi hitközségi vezetőség *de facto* elismerte az új alapszabályokat, amikor 1925 február 15-ikén tudomásul vette

az egyháztanács mandátumának meghosszabbítását, amikor az egyházi elnök által összehívott közgyűlésen részt vett és az új alapszabályok szerint választotta meg az egyháztanácsot, a mely választáson (tudvalevőleg hónapokig tartó féktelen agitáció eredményeként a város 3400 katolikus szavazója közül 206 szavazatot tudtak maguk részére megszerezni.

— Elismerték az új alapszabályokat, amikor az egyháztanács alakuló ülésén megjelentek.

— Az egyháztanácsi választásokat a kisebbségben maradtak megfélembítették. A felelősséget az apostoli adminisztrátor elfogadta és tizenkét egyháztanácsi tag megválasztását megsemmisítette ugyanakkor az alapszabályoknak az alapján, a melynek alapján megválasztották őket és amelyeket ténylegesen elismertek, így teljesen jogtalan és indokolatlan mosá az ő részükről az alapszabályok megtagadása.

— Ezek az előzményei az egyháztanácsi ülésen támadt botránynak és drámai jeleneteknek.

Ennek a harcnak még szomorú következményei lesznek.

de erről nem lehet majd senki más, mint azok, akik a nép szenvedélyeivel játszva és azokat felkorbácsolva, ezeket az állapotokat előidézték.

Új nyomozás indult gróf Teleki Pál ellen

Nádossy legújabb vallomásaiban cáfolja, hogy Teleki lebeszélte őt a frankhamisításról. Telekit újból kihallgatták a rendőrségen — A francia kiküldöttek azt kívánják, hogy Telekit szembesítsék Nádossyval és Gerővel — Nyomában vannak az igazi frankklisének

Windischgraetz szerint Rakovszky belügyminiszter is tudott a frankhamisításról

Budapestről jelentik: A frankhamisítási ügyben a nyomozás a legutolsó napokban ismét megélemlült és úgy a rendőrségen, mint az ügyészségen újból ugyanolyan elevenen folyik a munka, mint a nyomozás legelső napjaiban. Az újabb nyomozást részben a frankklisék megkerülése tette szükségessé, másrészt pedig az a körülmény, hogy

a francia kiküldöttek most már a legerélyesebben követelik gróf Teleki Pál szerepének tisztázását és ellene az eljárás megindítását.

Ezzel kapcsolatban hétfőn este egész a késő éjszakai órákig folyó kihallgatások voltak az ügyészségen, ahol

a francia megbízottak előtt újból kihallgatták Nádossy, elsősorban Teleki szerepére vonatkozóan.

Nádossy minden hozzá intézett kérdésre válaszolt és elmondotta, hogy a frankhamisításról csak nagy általánosságban tudott, a részleteket azonban nem ismerte.

Hangoztatta Nádossy, hogy a kezdeményezés nem tőle indult ki.

Ezután ismertették Nádossyval gróf Teleki Pálnak a rendőrségen tett azt a vallomását, amely szerint ő Nádossyval is lebeszélte a frankhamisítás tervéről.

Nádossy erre azt válaszolta a kihallgatást fogantató francia rendőrtisztoknak, hogy nem emlékszik arra, hogy Teleki őt lebeszélte igyekezett,

vagy hogy azt mondta neki, hogy akadályozza meg a frankhamisítási manővert.

Nádossy vallomása után a francia megbízottak kérték az ügyészségtől gróf Teleki Pál újból sürgős kihallgatását. Ez kedden meg is történt. Teleki délelőtt negyed tizenegyre jelent meg a rendőrségen Lakatos Lajos rendőrtanácsos szobájában, ahol a francia rendőrtisztviselők előtt tette meg immár negyedik vallomását. Teleki kihallgatá-

sa féltizenegytől félkettőig tartott és az egész idő alatt

majdnem kizárólag Teleki szerepét igyekeztek megállapítani.

Teleki vallomásaiban lényegében fenntartotta eddigi vallomását. Elmondotta, hogy 1922-ben felkereste őt Windischgraetz herceg Mészáros Gyulával és ezalkalommal Windischgraetz előadta, hogy francia ezerfrankosokat akar hamisítani. A beszélgetés folyamán Teleki — vallomása szerint — azt mondotta Windischgraetznek, hogy ebben az ügyben szakértőt küld hozzá. Tényleg el is küldte a herceghez Gerő Lászlót, akinek utasítást adott, hogy

dolgozzon ki szakvéleményt a hamisításnak úgy pénzügyi, mint technikai részéről és ezt a szakvéleményt közölje azután vele.

Gerő fel is kereste Windischgraetzet, alaposan megvizsgálta a frankhamisítás előkészületeit és elkészítette jelentését, amelyben részletesen ismertette Telekivel az egész ügyet. Ez a jelentés állítólag megállapította azt, hogy Schulze nem alkalmas a hamisítás technikai véghezvitelére és általában a folyamatban levő előkészületek nem alkalmasak egy nagyobb szabású bankjegyhamisítás megvalósítására. Teleki előadta vallomásaiban, hogy tudomásul vette ezt a szakvéleményt, amelynek alapján abban a hiedelemben volt, hogy nincs mitől tartania. Hangsúlyozta még vallomásaiban, hogy a szakvélemény betérjesztése után felszólította Gerőt, hogy ne vegyen részt a hamisítási műveletekben, majd később Nádossyval is beszélt és őt is igyekezett lebeszélni a frankhamisításról.

A kihallgatást fogantató rendőrtisztviselők közölték Telekivel, hogy súlyos ellentmondások vannak Nádossy, Gerő és az ő vallomása között.

de Teleki továbbra is fenntartotta állításait. Előbe tárták, hogy Gerő vallomá-

sában határozottan azt állította, hogy 1923-ban tárgyalt vele az ügyről, míg Teleki szerint ez a megbeszélés 1922-ben folyt le. Előbe tárták továbbá Nádossy hétfő esti vallomását, amely szerint

nem igaz az, hogy Teleki őt lebeszélte a frankhamisításról, de Teleki megmaradt kijelentéssel mellette.

Teleki kihallgatása során

a francia kiküldöttek sok kérdést intéztek a grófhoz a frankhamisítás politikai vonatkozásaira nézve

és Windischgraetz szerepére vonatkozólag. Teleki még elmondotta vallomásaiban azt is, hogy Schulze sok műszert is mutatott Gerőnek, amelyeket az alkalmatlanoknak talált.

A kihallgatás befejezése után Teleki eltávozott a rendőrségről.

a francia kiküldöttek pedig előterjesztést tettek az ügyészségnek, hogy Telekit minél előbb szembesítsék Nádossyval és Gerővel.

Az ügyészség utasítására Teleki kihallgatása után

a rendőrség újból kihallgatta pater Bónis Arkangyalt, Zadravetz István tábori püspök titkárát, mint gyanúsítottat.

Kedden híre terjedt, hogy a legújabb nyomozás eredményeképpen

a rendőrség nyomára bukkant az eredeti frankkliseknek, amelyekről az ezerfrankosokat készítették és Teleki, valamint Bónis Arkangyal pater keddi kihallgatása is ezzel van összefüggésben.

A kihallgatások az egész héten foglalkoztatni, mert

a felmerült új momentumok újabb személyek kihallgatását teszik szükségessé. A franciák elsősorban Hir György fajvédő képviselő kihallgatását kívánják.

főképpen a frankoklissék rejtékelyének tisztázása érdekében. A rendőrségen teljesen új eredményeket várnak az újból megindult nyomozástól.

Kedden nyilvánosságra került az is, hogy gróf Sigray Antal a vizsgálóbíró előtt fontos vallomást tett a frankügyre vonatkozólag és részletesen elmondta mindazt, ami a Windischgraetz-nél töltött Szilveszter-estén történt. Sigray szerint Windischgraetz részletesen informálta őt a frankügyről és közölte vele azt is, hogy kik tudnak a frankhamisításról.

Windischgraetz többek közt Rakovszky Iván belügyminiszter nevét is említette Sigraynak, mint aki tudott a frankhamisításról.

A francia kiküldöttek Sigray vallomása alapján előterjesztést tettek újabb fontos tanúkihallgatások eszközésére.

A tábla hétfői döntése után egyébként most már nincs semmi akadálya, hogy a frankügy főtárgyalását kitzűzék. Az ügyet valószínűleg április hó folyamán fogják tárgyalni Langer Jenő, a büntetőtörvényszék elnökének elnöklése alatt.

Radics István kétórás kihallgatása a királynál

Kombinációk miniszterváltásokról

Beogradból jelentik: A parlament kedden délután már nem tartott ülést. Ennek ellenére sok képviselő maradt még Beogradban. A radikális klub nem ült össze és belátható időn belül nem is fog ülést tartani. A Radics-párti klub rövid ülést tartott, amelyen a miniszterek instrukciókat adtak a képviselőknek arról, hogy a husvétii agitációs gyűléseken hogyan magyarázzák meg a népnek a költségvetést. A Radics-párti képviselők valószínűleg szerdán valamennyien elhagyják a fővárost. Ülést tartott a szlovén néppárti klub, valamint a demokrata képviselői klub is, amely többek között Davidovics Ljuba esetleges szubotivai látogatásának kérdésével foglalkozott. A szubotivai kerület demokrata-pártja ugyanis elhatározta, hogy Davidovics Ljubát meghívja Szubotivára, hogy itt népgyűlést tartson. Davidovics Ljuba nem adott még választ arra vonatkozólag, hogy eleget tehet-e ennek a kérésnek. A Pribicevics-párti klub a tanítók üldözése miatt tartott hosszabb megbeszélést. A közoktatásügyi minisztérium ugyanis huszonnégy tanfelügyelő és

hatszáz tanító áthelyezését határozta el a legutóbbi időben.

Pasics miniszterelnök kedden tanácskozott Jovanovics Vása földmívelésügyi miniszterrel és Janics Voja volt vallásügyi miniszterrel. Hír szerint a kormányrekonstrukció kérdése volt a tanácskozás tárgya.

A »Politika« híradását, amely a kormányrekonstrukcióra vonatkozólag nevéket is közöl, kormánykörökben sem nem cáfolják, sem nem erősítik meg. A »Politika« szerint Trijunovics Misa vallásügyi, dr. Sztojadinovics Milán pénzügyi, dr. Krajaes Iván kereskedelemügyi miniszterek kimaradnának az új kormányból. Nincs kizárva a lap szerint az sem, hogy Radics Pavle is távozni fog.

Nincsiés külügyminiszter kihallgatáson volt a királynál. Szerdán Sztojadinovics pénzügyminiszter a király elé fogja terjeszteni a költségvetést és a pénzügyi törvényt szentesítés végett. Hosszu kihallgatáson fogadta a király kedden este Radics Istvánt is. A miniszter kihallgatása két óra hosszat tartott.

Nem szavaztak a költségvetés ellen a vajdasági radikális képviselők

Igéretet kaptak, hogy követeléseiket egy későbbi időpontra fogják teljesíteni — Pasics a parlamenti szünet alatt rekonstruálja kabinetjét

Beogradból jelentik: A vajdasági radikális képviselők annak ellenére, hogy a pénzügyminiszterrel szemben támasztott követeléseiket csak csekély mértékben teljesítették,

kedden valamennyien megszavazták a költségvetést.

A szavazást meglehetősen izgatott tanácskozások előzték meg, amelyek során a kormány részéről figyelmeztették a képviselőket esetleges negatív elhatározásuk következményeire. Maga Pasics miniszterelnök, aki szintén tudomást szerzett arról, hogy a vajdasági radikálisok ultimátumszerű követeléseiről figyelmeztette a vajdasági képviselők csoportját, hogy

abban az esetben, ha nem szavaznának a költségvetés mellett, valamennyiüknek ki kell lépni a pártból.

Ezt a felhívást a miniszterelnök Szubotivics Dusan képviselő útján közölte először. Mindennek ellenére a vajdasági radikálisok ki akartak tartani szándékuk mellett és csak Miletics Szlávko dr. közegészségügyi miniszter tapintatos közbenjárása tudta őket eltéríteni ettől. A tárgyalások folyamán a képviselők újabb ígéretet kaptak, hogy egy későbbi időpontra fogják módot találni követeléseik teljesítésére.

Szimonovics miniszter a válsághírekről

A Bácsmegyei Napló munkatársa beszélgetést folytatott Szimonovics Milán

szociálpolitikai miniszterrel, akit első-sorban az általános politikai helyzetről kérdezett meg. A miniszter kijelentette, hogy a sajtó híreivel ellentétben véleménye szerint

semmi különösebb ok nincs a kormányrekonstrukcióra.

Nincs azonban kizárva, hogy Pasics bizonyos személyi változásokat fog eszközölni a kormányon belül. A miniszterelnök a klubbal állandó kontaktust tart fenn és lehetséges, hogy egyes tárcákat kicserélnék.

— A kormánykoalíció kiszélesítésére azonban — mondotta a miniszter — egyáltalában semmi ok sincs, mert a mostani kormány több mint kétszáz szavazattal rendelkezik és ha ez nem elégséges a nyugodt kormányzás biztosítására, akkor ennél több sem volna elég. Ha mégis szükségesnek látnánk a kormánykoalíció megváltoztatását, akkor ez azt jelentené, hogy a mai koalíció összetételében van a hiába. A magam részéről azonban úgy látom, hogy a jelenlegi koalíció teljesen megfelelőnek mutatkozik az ügyek vezetésére.

A szociálpolitikai miniszter túl ottnak tartja a Vajdaság adópanaszait

Munkatársunk ezután hosszasan elbeszélgetett a miniszterrel a Vajdaság gazdasági helyzetéről és ezzel kapcsolatban a vajdasági radikális képviselők akciójáról. A miniszter nagy érdeklő-

dést tanúsított a kérdések iránt és kijelentette, hogy ő

nem hisz abban, hogy a Vajdaság sokkal súlyosabban volna megterhelve, mint például Szerbia.

mert Szerbia is állandóan panaszkodik a súlyos adók miatt. Ha a pénzügyminiszter megtagadta bizonyos vajdasági követelések teljesítését, akkor ennek nyilván nemcsak fiskális okai vannak, hanem a miniszternek, mint a Vajdaság megválasztott képviselőjének más okai is lehetnek erre. Felhívtuk ekkor a miniszter figyelmét arra, hogy a vajdasági képviselők egész sor adattal bizonyítják, hogy milyen elviselhetetlenek az adóterhek. Ráműtöttünk arra, hogy nemcsak az adó súlyossága, hanem

a pénzügyi adminisztráció hiányossága is egyik oka annak, hogy a terhek oly súlyosak.

Az adókövetések terén például az a körülmény okoz nehézséget, hogy a néppárt választott adókövető bizottságokat megszüntették és a helyzetet nem ismerő pénzügyi tisztviselők vetik ki az adókat.

A miniszter erre megjegyezte, hogy az egységes adótörvény majd mindezeneken a bajokon segíteni fog, egyúttal sajnálatát fejezte ki, hogy nem állnak összehasonlítható adatok rendelkezésére az egyes tartományok adómegetheléséről. Az adatokból — mondta —

valószínűleg kiderülne, hogy nem is olyan nagy az aránytalanság a különböző tartományok teherviselése között.

Munkatársunk erre megnevezte azokat a vajdasági radikális képviselőket, akik ezekre vonatkozólag pontos adatokkal állhatnak a miniszter rendelkezésére.

Fegyverszünet a Pasics Rada—Sztojanovics afférban

Pasics Radomir és Sztojadinovics Dragisa sajtóvitája, amely az utóbbi napokban leginkább foglalkoztatta a politikai közvéleményt és amelynek hullámai a politika terére is átszártak és csaknem válságot idéztek elő a radikális pártban, kedden váratlanul félbeszakadt. Politikai körökben elterjedt hírek szerint

nem véletlenség a nyilatkozatok elmaradása, hanem egy békéltető akció eredménye.

A békéltetőknak sikerült rábírnia a nyilvánosan hadakozó ellenfeleket, hogy várják be ügyükben a bíróság ítéletét, amely majd tisztázni fogja, hogy kinek van igaza. Ezzel kapcsolatban fantasztikus hírek terjedtek el azokról a feltételekről, amelyek ellenében Sztojadinovics Dragisa elállott a vita további folytatásától. Kormánykörökben az erre vonatkozó híreket cáfolják.

Magyarország nem szállit többé jóvátételi szentet Jugoszláviának

Véget ér az öt esztendei szállitási kötelezettség

Budapestről jelentik: Magyarország — mint ismeretes — a trianoni békeszerződés rendelkezése értelmében jóvátételként szentet tartozik szállítani Jugoszláviának és a pécsi szénbányából naponta indulnak a szénvonatok Jugoszlávia felé, ahol a jóvátételi szentet elsősorban az államvasutak használják.

A legközelebbi jövőben megszünnének a magyar jóvátételi szén-

szállitványok, mert Magyarország eleget tett a békeszerződésben előírt kötelezettségének.

A határidő letelte után valószínűleg megegyezés fog létrejönni Jugoszlávia és Magyarország között arra nézve, hogy ezentúl a pécsi szent megtérítés ellenében szállítsák továbbra is, mert Jugoszláviának bizonyos célokra szüksége van erre a szénre.

Az internacionalét énekelték

a kommunista képviselők a francia kamarában

A kamara megkezdte az adójavaslatok tárgyalását

Párisból jelentik: A kamarában megkezdtek az adójavaslatok vitáját. Peret pénzügyminiszter kérte a kamarát, hogy ne okozzon a kormánynak csalódást. A pénzügyminiszter beszéde közben lépett a terembe a vasárnap megválasztott két

új kommunista képviselő, akiket a többi kommunisták meleg ovációban részesítettek. A jobboldal ellentünetéssel felelt, mire a kommunisták az internacionalét kezdték énekelni. Herriot elnök ekkor az ülést felfüggesztette.

Templomi manifesztáció a numerus clausus ellen

Hevesi Simon budapesti főrabbi a szószékről hívta fel a keresztény magyarságot a törvény megszüntetésére

Budapestről jelentik: A Dohány-uccai zsidó templomban kedden, a zsidó husvét első napján megtartott istentisztelet keretében Hevesi Simon dr. főrabbi manifesztációt intézett a keresztény magyarsághoz a numerus clausus eltörlése érdekében. A készülő manifesztáció híre már néhány nap előtt kiszivárgott és így zsufoláig megtelt a templom. Mintegy tízezer ember hallgatta végig állva az ünnepi beszéd végén elmondott manifesztumot, sőt igen sokan szorultak ki a templomból, akik az uccán várakoztak.

Mély csöndben mondotta el Hevesi Simon főrabbi manifesztációját, amely a következőképpen szól:

— Innen a szószékről, az Isten és az

emberszeretet nevében hívom fel Magyarországot keresztény politikusaikat és a keresztény magyarságot, hogy minél előbb töröljék el és szüntessék meg a numerus clausus törvényét. Nagy magyar államférfiak már több ízben nyilatkoztak a numerus clausus ellen, amely rengeteg szenvedést okozott a zsidóságnak és az ország hírnevének is sokat ártott. Épen ezért ezt a manifesztációt nemcsak a magunk, hanem az ország érdekében is tettük.

A főrabbinak a templomban tett manifesztációja nagy feltűnést kelt, mert ez az első eset, hogy a zsidó egyház nyilvánosan is állást foglalt a numerus clausus ellen.

Viszonteladónak versenyképes és legelőkeltebb mérleget ajánl J. Sebestyén mélyeggyár Subotica

NYILTÉR.

Értesítjük

összes bizományosainkat és vevőinket, hogy az „ESTI KURIR“

jugoszláviai kizérólagos képviselőjét április hó 1-vel átvevük. A lap ezután is a régi terjedelmében és anyagával jelenik meg, mégis annak, mint a kiadóhivatallal kötött megállapodás értelmében: köznapon Din. 2-50 és kedden Din. 3-50 árral állapítottuk meg. A lapra vonatkozó mindennemű rendelést és rekl. mációt kérjük hozzánk intézni.

Medjunarodni Prometni Novinski i Oglasni Zavod D. D.
Beograd Zagreb Subotica
Kolarčeva ul. 7. Samostanska ul. 1-2. Vojnovičeva ul. 7.

Arverési hirdetmény.

Alulírott, mint Milin József tömeggondnoka, ezenel közhírré teszem, hogy a novisadi kir. törvényszék, mint eszédbírósnak 3176/925 sz. alatt kelt végzése folytán, f. év április hó 3-án d. u. 3 órakor iradabhelyiségben 80-120 vagon kendertermelvényt nyilvános árverésen eladók.

A kendertermelvények 22 kazalban, melyek egyenként kb. 30 láb hosszuk és 9 láb szélesek, 3 gazdasági udvarban vannak bekazalozva.

Arverezni szándékozók ajánlataikat az árverésekben is beárverezhetik, melyeknek f. év április 3-án való felbontása után a szóbeli árverés akkor is megtartatik, ha csupán egy vevő jelenik meg.

Az árverési ajánlat beadásakor, valamint a szóbeli árverés megtartásáig előtt minden árverezni szándékozó egyszázézer din. köteles alulírott tömeggondnok kezéhez óvadékként letétbe helyezni.

Az árverési részletes feltételek iradabomban megtekintethetők.

Kelt St. Bečej 1926 március 28-án.
2860 Dr. Vojnovics Vladan

OD POGLAVARA SREZA BAČKOTOPOLSKOG.

Broj: 2020/926.

Predmet: Nabavka letnjeg odela za redare opština sreza Bačko Topolskog.

Objava.

21. aprila 1926. g. u 10 časova održaće se u zvanju opšt. poglavarstva u B. Topoli u presustvu kneza i beležnika svake po jedine opštine bačko-topolskog sreza prva ofertalna licitacija o isporuci šesdesetičetiri letnja odela sa kapama za opštinske redare, te se pozivaju svi reflektanti, da u rečeno vreme na rečenom mestu uzmu učešća. Učestvovati mogu samo lica, koja imaju na to prava po obrtnom zakonu, te koji prethodno položi u blagajnu opšt. poglavarstva u B. Topoli u ime kaucije 10.000 din.

Oferti imaju biti u zapečaćenom kvartama i snabdeveni taksenim markama od 100 din. i podneseni sreskom načelstvu u B. Topoli najkasnije na dan 21. ap-1926. g. 10 časova.

Isporuka odela ima se obaviti najkasnije u roku od 30 dana, računajući od dana licitacije i kod dotičnog opšt. poglavarstva, a u protivnom slučaju poduzetnik imade za svaki zakasnjeni dan platiti 100 din. u ime odštete.

2% na ugovor o isporuci odela od svote po kojoj isporuka bude primljena u smislu T. br. 24 te 1/2% na ime potvrde o primljenoj svoti za isporuku odela u smislu T. br. 33 t. zak. o taksama plaće poduzetnik.

Uniformacija uniforme opštinske policije ima se izvršiti u smislu odluke Municipijskog Odbora V. B. Zupanije od 10 XI. 1925 g. br. 29015 podž. 2310. zap. 1925 god. Platno (mustra) može se viditi u zvanju sreskog načelstva u B. Topoli svaki dan za vreme zvanjnih časova. Bačka Topola, 24. marta 1926 g.

2824 **Stojišić**
poglavar sreza.

Értesítés

Kötelességünknek tartjuk, hogy mindenkinek a figyelmét felhívjuk a „SRECA“ Jótékony Kiházasági egyesület segítő tevékenységére. Kiházasítási segélyünket a mai napon a legpontosabban és minden levonás nélkül kézhez kapjuk. Az egyesület működéséről csak a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozhatunk.

Kemény János egyesületi tag
2840 Pércsics István kedvezményezett

„DAR“ SZÜLÉSZETI SEGÉLYEGYESÜLET, Subotica
V. Preradovičeva ulica 11.

Új tagokat állásban felvessz. Segélyi pontossá folyósít.
1-100 születési eset befizetés után Din. 3000-
101-150 születési eset befizetés után Din. 5000-
Alapszabály kivonattal kívánatra ingyen szolgál! 2809

A. D. Kanala Kralja Petra I. Sombor

Hirdetmény

A Péter Király Csatorna R. T. ezenel közhírré teszi, hogy az eddigi részleges forgalom helyett a Péter Király és Aleksander Trónörökös csatornák a teljes hajózási forgalmat e hó 26-vel megnyitotta.

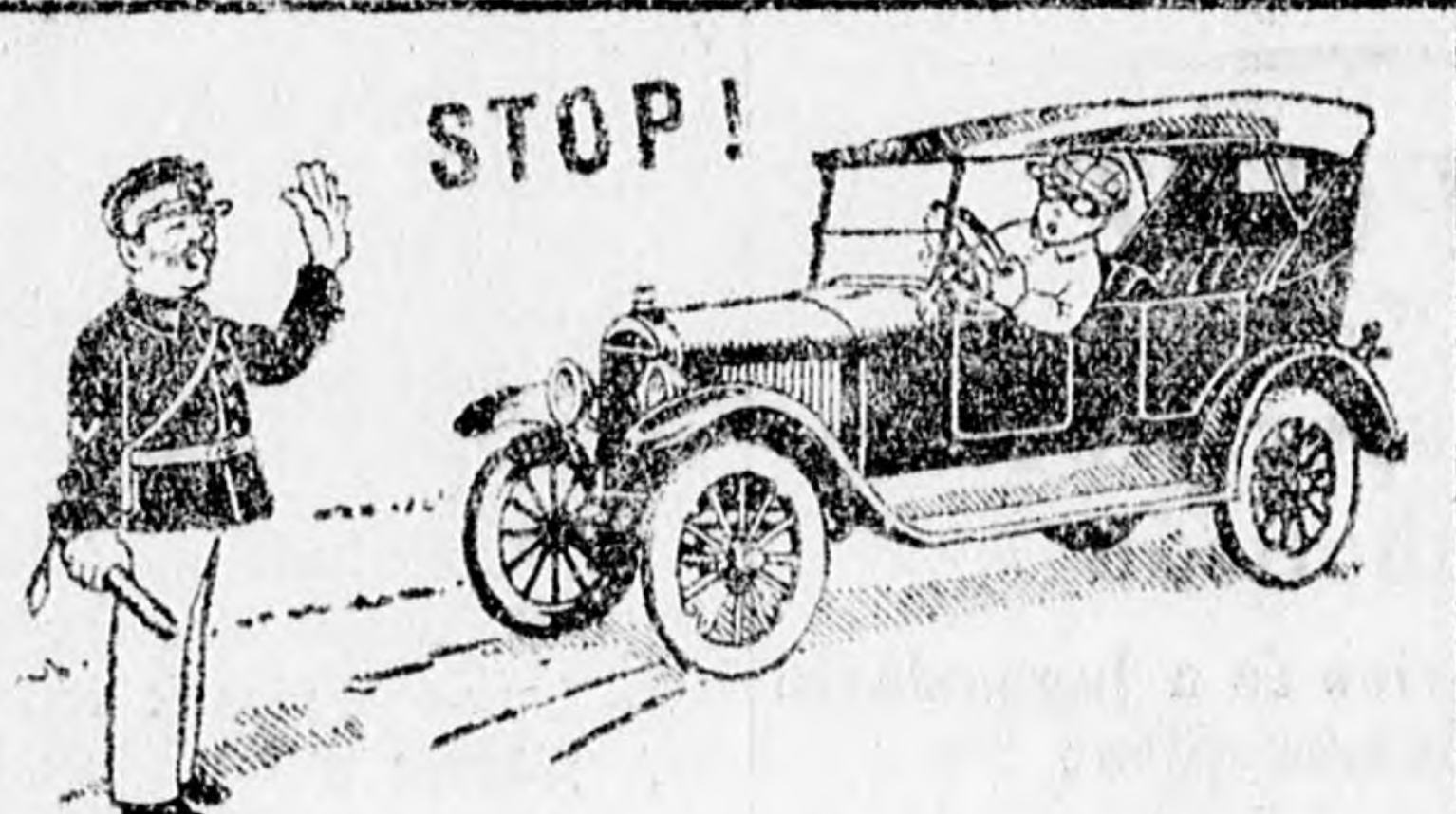
Sombor, 1926 március 26.

Értesítjük

összes árusítóinkat és vevőinket, hogy a „PESTI NAPLO“

jugoszláviai kizérólagos képviselőjét április hó 1-vel átvevük. A lap ára köznapokon Din. 4.- Vasárnap Din. 5.- Mindennemű rendelést és reklamációt kérjük hozzánk intézni.

Medjunarodni Prometni Novinski i Oglasni Zavod D. D.
Beograd Zagreb Subotica
Kolarčeva ul. 7. Samostanska ul. 1-2. Vojnovičeva ul. 7.

Aki pénzének, idejének és idegeinek nem ellensége az

FORD ÉS FORDSON ALKATRÉSZEKET

csakis az SHS legnagyobb alkatrész raktárában szerzi be.

HOL ?

Földvári Béla Staribečej

TELEFON 83

ahol minden alkatrészt azonnal és a legelőkeltebb árban kap, akár telefon, akár távirattal, akár levélileg rendel meg. A legnagyobb és a legszorgosabb raktár az egész országban. Viszonteladók, garázsoknak és autótaksziknak nagy engedmény. Kérjen ajánlatot még ma.

Új típusú személy- és teherautók.
Nyersolaj és Fordson traktorok.

Utánzatoktól

óvakodjunk

LION NOIR CIPŐKRÉM

Főraktár:

Kaufmann Hermann bórkereskedőnél
Subotica, új helyiség volt „Narod“ kávéház helyén
Nagy raktár
mindennemű butik, bőröklen

Din. 30.000-—

kap, ha férjhez megy, megnősül, avagy beirrottja meghal s esetenként befizet din. 30-—

Din. 10.000-—

kap, ha gyermeke születik, vagy beirrottjánál történik, míg esetenként befizet din. 15-— Havonta tagjainknak csak 5 esetet kell befizetni, többet nem. Ha ön nyugodt akar lenni, iratkozzon be az ápril. 15-én megalakuló „Pomoć“ szülészeti, kiházasítási és temetkezési segélyegyletbe, Sombor, Arena Bioskop. Városi megbízottjaink: Subotica, Nagy Gyula, Sokolska 7.; Novisad, Majoros Pál, Željeznička 53.; Senta, Szövényi Károly mérnök, Kopaszi Kálmán kántor és Novosel Mihály borbély; Pančevo, Johan Hild, Bavaništanski put 12.; Veliki-Bečkererek, Huszar István, Vojvode Bojović 29.; Velika-Kikinda, Orosz Illés Jokšića 2714.; Stari-Bečej, Beck Jenő Kr. Petra 33.; valamint minden nagyobb községben van képviselőnk, ahol be lehet iratkozni.

Szervezők.

MALINOV SORK

OVAJ MALINOV SORK JE ZAJAMČENO ČISTI NARAVNI SORK OD MALINA BEZ IKAKVIH PRIMJESA OSIM SLADORA, A VARNEDNO JE UKUSAN.

STERNBERG D.D.
SLAV. POZEGA

„DELKA“

EGYEDÁRUSITÁS

cipőszakmabeli seriös ügyes kereskedőnek átadó.

Ajánlatok „NUR GEGEN GARANTIE“ jeligére a PUBLICITAS D. D. ZAGREB, Gunduličeva ul. 11. küldendők. 2811

BOURJOIS
CREATEUR DES PARFUMS GASTELS

„Mon Parfum“

DEPOT U JUGOSLAVIJI: „COSMOCHEMIA“ K.D. ZAGREB, Račkova ul. 7.

Rum- és likőreszenciák legjobb minőségben Drogeria **LANDAUER SUBOTICA**

HUSVÉTI ÜNNEPEKRE AJÁNLVÁ
A VEZETŐ MÁRKA:

SPECIAL PORTER SÖR

ERŐSIT és ÜDIT!

Szállítás hordókban és palackokban a legjutányosabb árak mellett
MEGREDELHETŐ:

GRADJANSKA PIVOVARA D. D.
PETROVARADIN, TELEFON 3.

NOVISADI LERAKAT:
DOSTIJEVA ULICA 15. — TELEFON 70.

Házhelyek

kedvező fizetési feltételek mellett

eladók

Bővebb
Matija Engler i Drug
főtelepén
VII., Miloš Obilićeva ul. 6.
(Vetrolászeres mellett)

Em. Fischer Zagreb

Jurkšićeva ulica 6. — Sudaščka ulica 3.

Legolcsóbban szállítunk párt, kerékpár alkatrészeket, varrógépeket, motorkerékeket és technikai kellékeket — magánvevők részére is. Portegyesültek mechanikusok és iparosok engedélyt kapnak. Kérjen ingyen képes árjegyet!

Dobozgyári árait a nyersanyag nagyarányu esése folytán mélyen leszállítottam.

ISCHER ERNŐ
grafikai műtárgy Subotica

Zsirus és boros

HORDÓK

állandó raktára

KRIZ LAJOS

géperőre berendezett kádárüzemében, Subotica, Mazuranevićeva ul. 19

Előnyomdát

legújabb rajzokkal felszerelve

olcsón szállít

Bleier Mark

Jugosláv Előnyomda és Befordézési Gyára

— SENTA —

Uj, modern

téglaugyár

40 méter hosszú, 1925-ben modernül épített körkörös üzemű és oserépszárlóval minden nemű szerzőművel, közvetlenül Száva mellől, Bécs 1825-ben alapított üzemű 300.000 dináros családi üzemű. Ajánlatokat „C.G. ANA 88-4” jellegűen az INTERREKLAM D. D. ZAGREB, Sposnjakova ul. 6. továbbá.

SÖR APPARATUSOK

sör lefejtéshez, üvegekbe, 2, 3 és 4 csappal, kompletten kapható
BAUER & KRISTIĆ cégnél
A Weifert sörgyár lerakata
NOVISAD, Uspenska ul. 2

NŐI BŐRKÉZITÁSKÁK

(retikülök), harisnyák, keztyűk, cipők, férfi- és nőifehéreművek legolcsóbb beszerzési árára

RÖHRICH és KRACKER-cég
V.-Bečkerek, Aleksandrova ul. (Fehér ház)

35

ÉVI BÉRLET UTÁN
a magas bértér miatt új árat
APRILIS HÓNAPBAN az
ALEKSANDROVA ULICA 11. SZ.

(Házbanr házba helyezem
miért is az összes raktáron levő árukat
beszerzési leszállított áron árusítom.)
SUGAR BÉLA

TÖLGYKERÉKTALP

prima minőség, száraz, továbbá
AKÁCSA KÜLLŐ
elsőrendűen készítve nagyban és kicsinyben kapható
Samuilo Wolf faterkedésében Novisad, Liman

AZ EGÉSZSÉG A LEGDRÁGABB

Azt pedig csak úgy óvhatja meg, ha használja
„HIGENIJA”
SZÉNSAVAS ASZTALI ÜDÍTŐVIZET
fogyaszt. Fél literes üveg Din. 1.—, 1 literes üveg Din. 2.—
1 és 2 literes üveg Din. 3.— kőcsőpalackokban házhoz
szállítva, valamint minden típusú és csemegé üzletben kapható
Főtelep NOVI-SAD, Fišerka ulica 99. (Telefon 132. alatt is
megrendelhető.) 2850

KINTLEVŐSÉGEI BEHAJTÁSÁRA

SZÁLLITUNK CÉGNYOMÁSSAL ELLÁTOTT
FELSZÓLÍTÓLEVELEKET

SZERB-CIRIL, HORVÁT, MAGYAR ÉS
NÉMET NYELVEN

400 drb (100—100 minden nyelven) Din. 140.—
800 „ (200—200 „ „ „) „ 200.—
200 drb egy nyelven — „ 60.—
500 „ „ „ — „ 100.—
1000 „ „ „ — „ 160.—

SZÁLLÍTÁS UTANVÉTEL
MINERVA-NYOMDA R. T.
SUBOTICA

WEITZENFELD és TARSA

Alapítva: 1902. Subotica Tel. 193 és 192.

Táviratelm: Kenderipar.
Detailizlet: Városi kórház.
Engross és iródk: Wilsonova ulica 7.

ZSÁK ZSINEG PONYVA

tüzoltó és kerti tömlők, hevederek,
kárpitós kellékek, ponyva kölesün
intézet. — Leszállított árak.

50.000

dinár segélydíjat fizet elhalt tagjai után
azok hozzátartozóinak

Bácska Temetkezési Egyesület Suboticeán
Befizetési díj elhalt tagonként 100 dinár
Uj tagok felvétele eszközölhető nemre és életkorra
való tekintet nélkül.
Helyi képviselők felvételnek az ország bármely
községéből
Irodar:
Vasuti állomástól által VIII. Ivana Antunovića ul. 1.
Az igazgató tanács.

GANZ-féle BENZIN, PETROLEUM, SZIVÓGÁZ

nyerszalajmotorok

bánsági kizárólagos képviselője
és gyári lerakata

a „VOLTA” R. T.-nál
VELIKI-BEČKEREK

Komlódrót

Nagyban! Kicsinyben!
cinezett és fekete 31, 38, 42, 50, 60, 70 és 80
számu, nagy mennyiségben raktáron, prompt szállítható a legolcsóbb árak mellett.
Kuzli Gyula
vaskereskedés
Novisad, Temerini utca 8

A számok ! beszélnek !

Minden hangzatos reklámot mellőzve, számok felütnetésével akarom a t. hölgyközönséget árait meglegyetésszerű olcsóságáról meggyőzni!

Yavaszi divatköpenyek angol
szövetből — — — — 600 —-től
Covercoat köpenyek — — — — 800 „
Elegáns divatköpenyek la-
szövetből, végig tiszta selyem-
mel bélelve — — — — 1500 „
Selyem köpenyek a legfinom-
abb minőségben, pazar kiállítással — — — — 1800 „

Szővetruhák, bluzok stb. a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Műtelépes egyének részlelfizetésre vásárolhatnak. — külön mérete osztály!

Hegyi Fülöp

Női konfekció áruhaza, Subotica
Kralja Aleksandra ulica 7. 2283

Keresek

1 vagy 2 szobát

butorral vagy butor nékül

Csak a város belső ületén, fürdőszoza használattal, lehetőleg külön bejárattal.

Cimeket a kiadóba kérek „GARZON” jeligére.

ELSŐ SUBOTICAI PAPIRZACSKÓGYÁR

F. BEDŐ SUBOTICA ŠENOZ UL. 19.
TELEFON 436.
Ajánlja minőség és ár tekintetében elsőrendű és versenyképes papirzacskóit. Kérjen mintát és árajánlatot.

Husvétkor jelenik meg a Tolnai Lexikon II. kötete.

Feltételek a Tolnai Világlapja legközelebbi számában.
Vezérképviselőt:
„Literaria” könyv- és hírlapterjesztő vállalat
Mavro Heumann Subotica, Karadjordjev trg 12.
2765

